

Avaimia matkailijan terveysneuvontaan ja rokottamiseen

- vanhan kertausta ja uutta asiaa

Eeva Pekkanen ja Katariina Kainulainen
2022

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Matkailuneuvonnan avainkysymyksiä

Kuka?

Minne?

Milloin?

Miten pitkäksi
aikaa?

Mitä tekemään?

INFEKTIOTAUDIT JA ROKOTUKSET

[Ajankohtaista](#)
[Taudit ja torjunta](#)
[Rokotteet A–Ö](#)
[Tietoa rokotuksista](#)
[Seurantajärjestelmät ja rekisterit](#)
[Palvelut ja yhteystiedot](#)

[THL.FI](#) > [Aiheet](#) > [Infektiotaudit ja rokotukset](#) > [Taudit ja torjunta](#) > [Matkailijan terveysopas](#)

INFEKTIOTAUDIT JA
ROKOTUKSET

Taudit ja torjunta

Taudit ja taudinaiheuttajat A–
Ö

Matkailijan terveysopas

Antibioottiresistenssi

Epidemioiden selvitys ja
ilmoittaminen

Matkailijan terveysopas

Matkailijan terveysopas käsittelee monipuolisesti matkailijan terveyteen liittyviä aiheita. Oppaasta löydät muun muassa **maakohtaiset rokotussuositukset** tai -vaatimukset sekä ohjeita matkailijan terveysriskien ehkäisyyn.

[Siirry Matkailijan terveysoppaaseen](#)

- [Koronavirustauti COVID-19 ja matkailu](#)
- [Lista asioista, jotka jokaisen matkailijan on tärkeä muistaa](#)

UUTISET

13.12.2022

[Vinkit talvimatkailijalle - näin pysyt terveenä reissussa](#)

11.11.2022

[Ugandassa on käynnissä uusi ebolaepidemia](#)

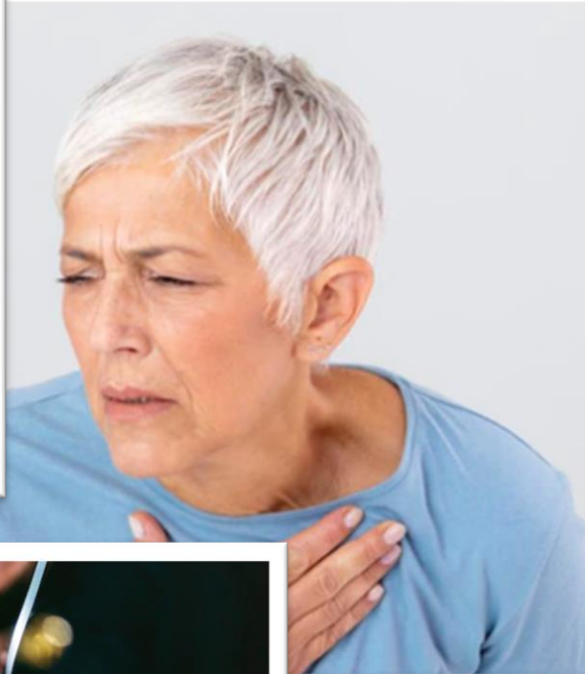
Matkailijan terveysopas

Matkailijan terveysopas tarjoaa ajantasaista tietoa terveellisestä ja turvallisesta matkustamisesta, kohdistuipa matka sitten lähialueille tai kaukomaihin. Oppaan sisällön toimittaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL).

Sisällysluettelo

- [Lukijalle](#)

Matkailijan terveysriskit!

UUTISET | ULKOMAAT

Suomalaismiestä puukotettu kaulaan Thaimaassa – joutui joukkoryöstön uhriksi ja maksaa jopa tuhansia euroja

Asiasta kirjoittaa thaimaalainen media. Ulkoministerio vanvistaa vain rikollisuuden ryöstötapausten maassa.

Suomalainen kuoli onnettomuudessa Thaimaassa

Jauantai 2.3.2013 klo 22.43 (päivitetty 3.3.2013 klo 13.27) [f](#) [t](#) [g+](#)

Nelikymppinen suomalaismies on kuollut skootterionnettomuudessa Thaimaan Phuketissa.

Asiasta uutisoineen Phuketwan -verkkolehden mukaan skootterilla ajanut julkomaalainen törmäsi alamaessä vastaan tulleeseen ajoneuvoon. Ei ole tiedossa, käyttikö uhri kypärää.

Phuketwanin mukaan uhri on 41-vuotias suomalainen.

Bussi syöksyi vuorenrinteeltä Intiassa – 11 turistia kuoli, 40 loukkaantui

nen

2022

Lääkəriin hakeutumisen syyt ulkomailla

Infektiot
60%

Tapaturmat
14%

Muu syy
26%

Heli Siikamäki, 2014

Mitä suomalaisille tapahtuu ulkomailla?

100 peräkkäistä
matkahätäpalvelun
lääkärin potilasta
talvella 2019-20

	Eurooppa	Ei Eurooppa
Trauma	11	12
Matkaripuli	1	9
Resp. infektio	8	10
Ihoinfektio	6	3
Trooppinen inf.	0	4 denguea, 1 malaria
Sydänongelma	4	9
Neurologinen sair.	6	2
Akuutti vatsa	1	2
Lumbago	2	1
Keuhkoembolia	0	2
Alkoholi	0	2
Psyyke	0	2

Miten suojaudun hengitystieinfektioilta?

Influenssa ja korona

Ota rokote
Pese kädet

Flunssa

Pese kädet

Voiko matkaripulia estää?

Matkakohde?

Kyllä

Mitä syön ja
juon?

Todennäköi-
sesti

Ennalta
ehkäisevä
lääke?

Ei

Ihoinfektiot, matkailijoilta kuultua

”Kutisevat
hyttysenpuremat”

”Hiertävät sandaalit”

”Tanssin rannalla
lasinsiruissa paljain
jaloin”

”Söpö koiranpentu
näykkäisi”

Hyttysten ja punkkien levittämiä tauteja

Malaria

Esto-
lääke

Dengue

Puutiaisaivo-
tulehdus

Rokote

Keltakuume

Rokote

Japanin
aivotulehdus

Rokote

Chikungunya

Borrelioosi

Riketsioosi

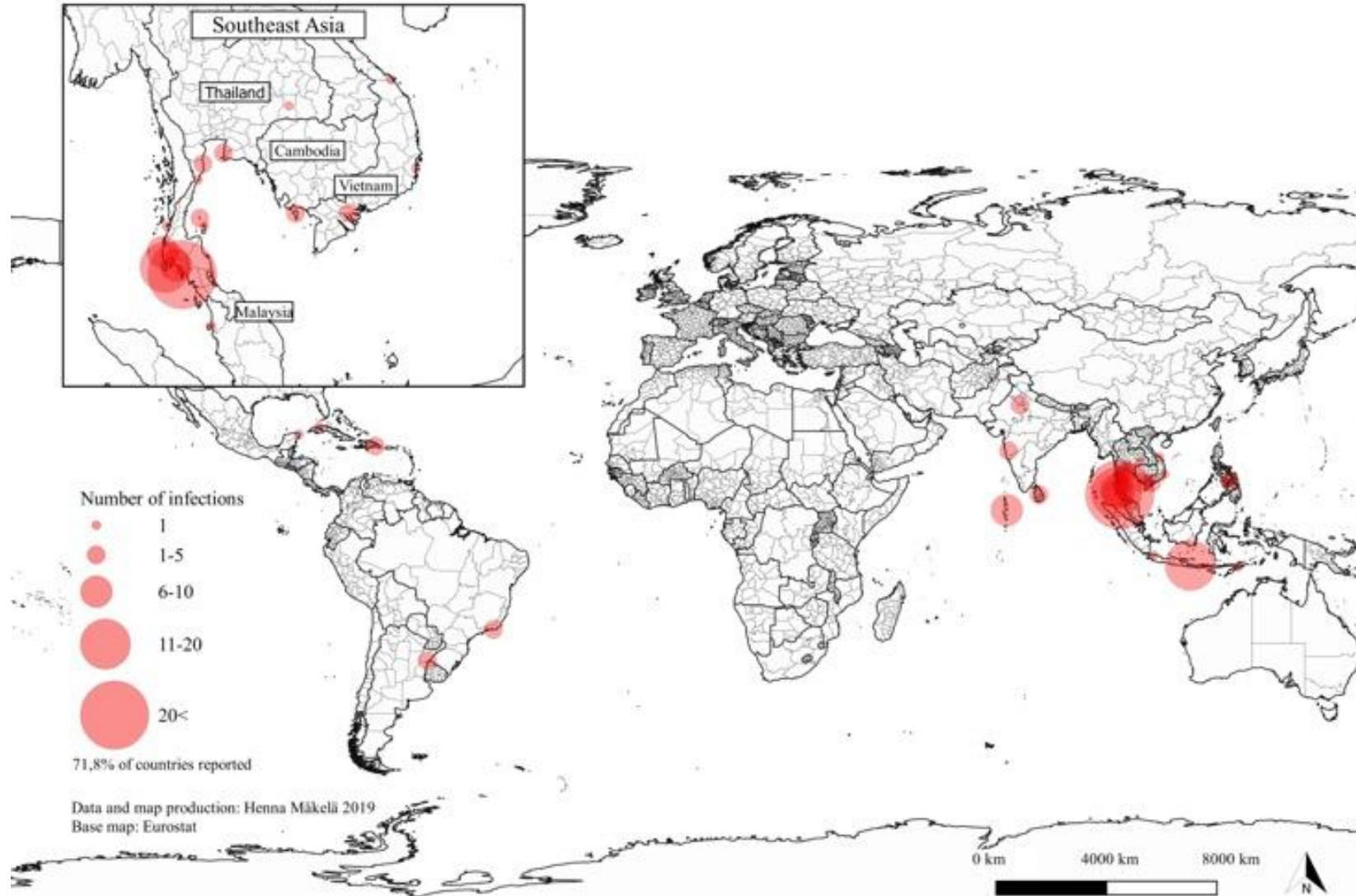
West-Nile-
kuume

Zikavirus

...

...

Mistä suomalaisten matkailijoiden denguetartunnat?

Dengue

Hyttysen levittäjä

Lyhyt itämisaika –
sairastetaan usein
matkan aikana

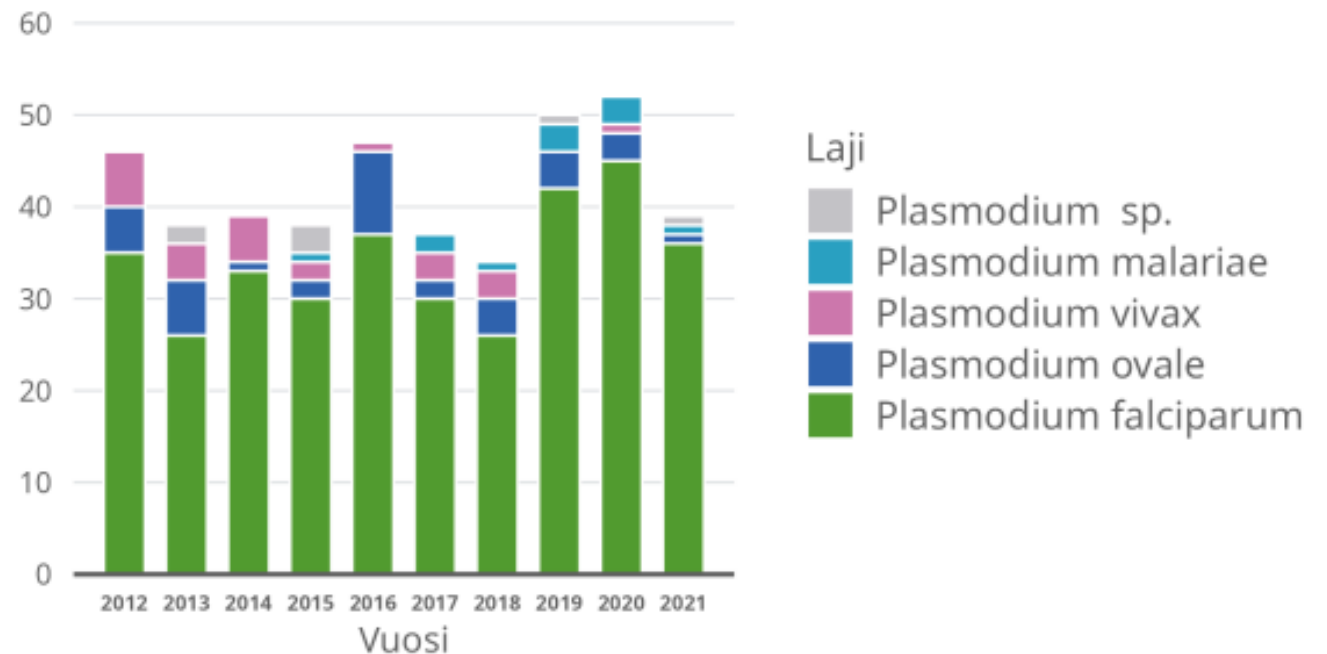
Hyvin pieni osa
vakavia

Nelivalenttinen elävä
heikennetty rokote v.
2023

Malariat Afrikasta, useimmiten maahanmuuttajille

- Vain yksittäisiä Falciparum-malariatapauksia Afrikan ulkopuolelta (Oseania)
- Valtaosa potilaista kotimaassaan kyläileviä tai juuri Suomeen tulleita maahanmuuttajia

Malariatapaukset lajeittain vuosina 2012–2021

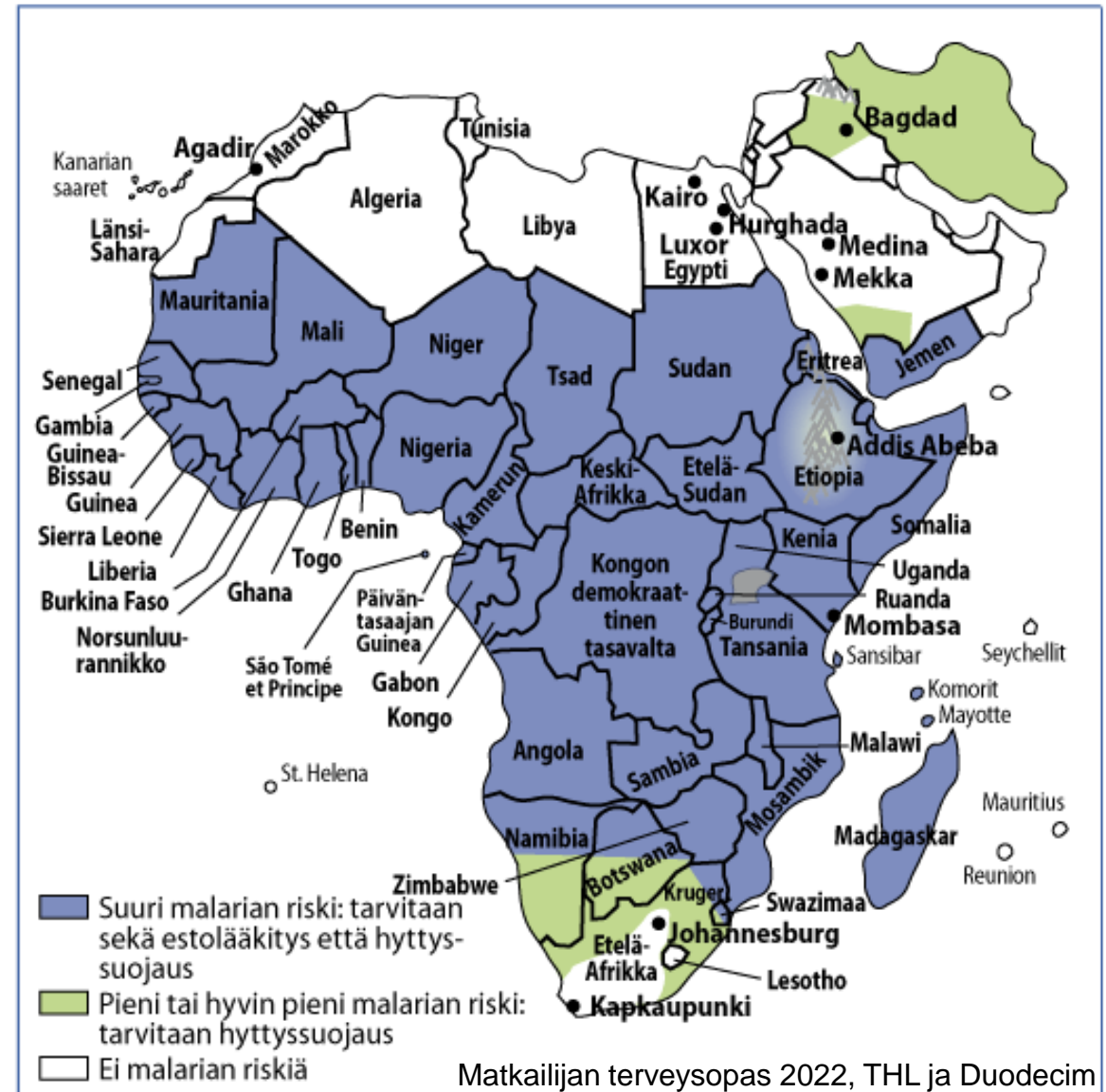
Lähde: Tartuntatautirekisteri, THL 2022

Malarian estolääkitys aina matkustettaessa Afrikkaan

Meflokiini (Lariam®)

Atovakoni + proguaniili
(Malarone®)

Doksisykliini (useita kauppanimiä)

Estolääkitys raskaana oleville ja lapsille

Raskaana olevat

- Vältettävä matkustamista malaria-alueelle
- Kyllä: meflokiini
- Ehkä:
atovakoni+proguaniili
- (Ei: doksisykliini)

Lapset

- Vältettävä matkustamista malaria-alueelle
- Kyllä
  - meflokiini
  - atovakoni/proguaniili
  - doksisykliini yli 8v

Mitä rokotteita matkailijalle?

Kaikkialla tarvittava rokotussuoja

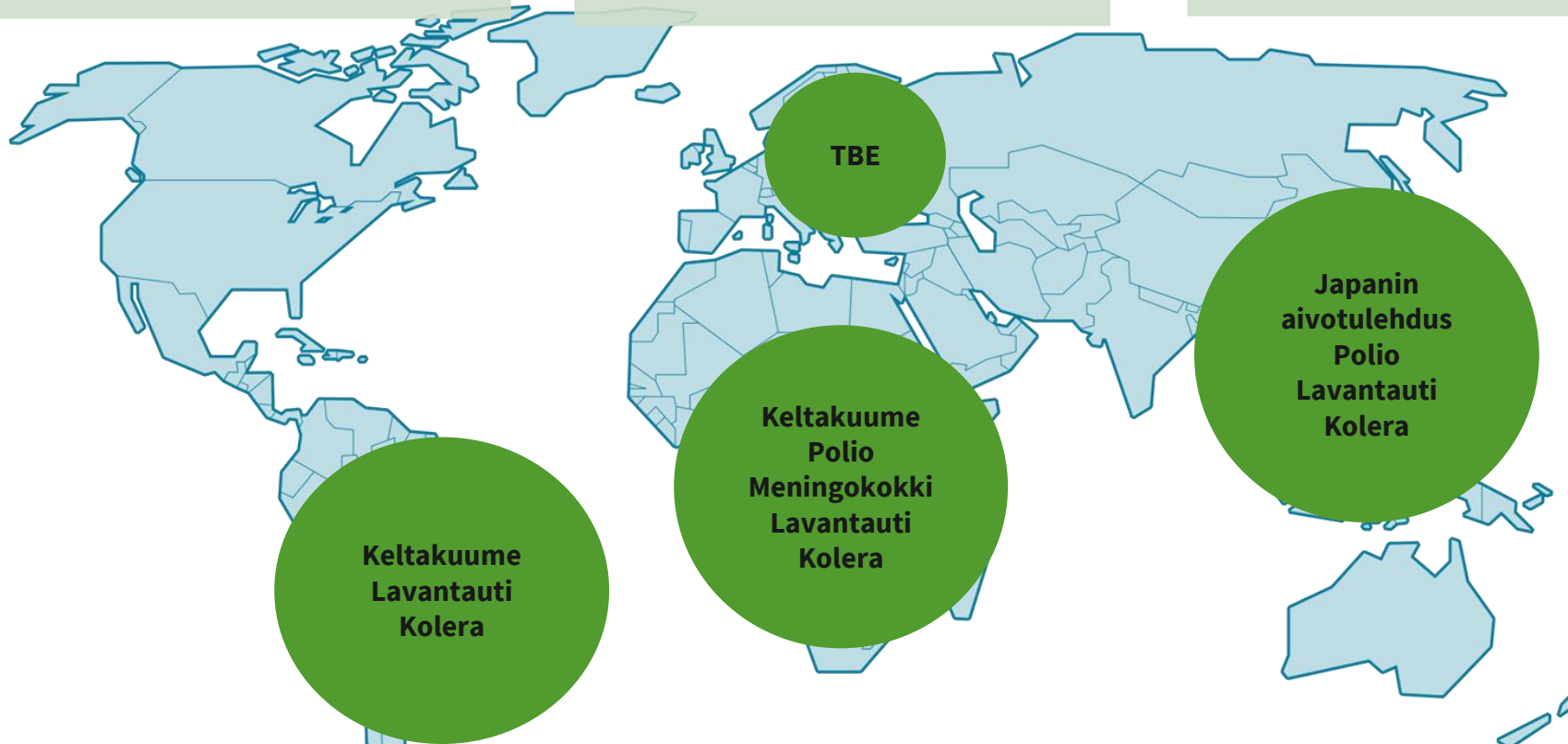
- MPR (tuhkarokko-sikotauti-vihurirokko)
- dT (kurkkumätä-jäykkäkouristus)
- Korona (Covid-19)

Kaikissa maanosissa harkittava rokotussuoja

- Kausi-influenssa
- Hepatiitti A
- Hepatiitti B

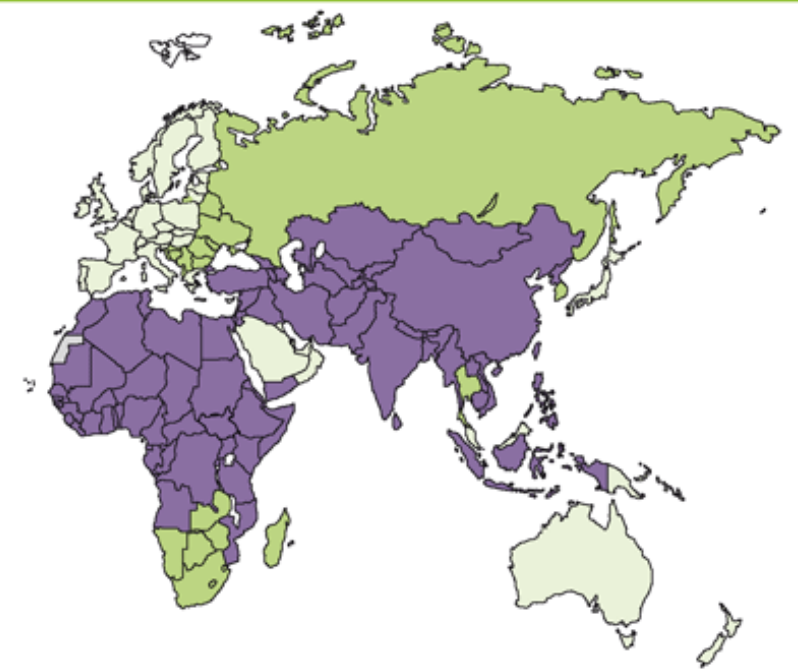
Joissakin maissa harkittava/vaadittu* rokotussuoja

- Keltakuume*
- Polio*
- Puutiaisaiivotulehdus (TBE)
- Meningokokki
- Japanin aivotulehdus
- Lavantauti
- Kolera
- (Rabies)

Rabies

- Tappava tauti, aina estettävissä
- Tartunta nisäkkään syljestä
  - Purema tai limakalvon nuolaisu
  - Useimmiten kulkukoira
- Pureman jälkeen
  - Ensiapu
  - Rokote- ja tarvittaessa vasta-
ainehoito
- Harkinnan mukaan ennalta ehkäisevä
rokotesarja

Rabieksen tartuntavaara

— Vähäinen tai ei ollenkaan

— Kohtalainen tartuntavaara

— Suuri tartuntavaara

Jokaisen matkailijan on tärkeää muistaa

Ota matkavakuutus [Vakuutukset](#) ja hanki eurooppalainen sairaanhoitokortti [Sairaanhoito ulkomailla](#), **1**

Pese usein käsiä **2** ja ole tarkka siitä, mitä syöt ja juot [Matkaripuli](#)

Muista liikenneonnettomuuden vaara [Liikenne](#)

Lue turvallisuudesta [Turvallisuus](#)

Älä koske vieraisiin eläimiin (mm. vesikauhuriski) **3**, [Rabies eli vesikauhu](#)

Suojaudu seksitaudeilta (HIV, muut seksitaudit [Sukupuolitaudit](#))

Suojaudu hyvin hyttysiltä kaikkina vuorokauden aikoina (mm. malaria ja dengue) [Hyttysten pistoilta suojautuminen](#)

Pidä ihostasi huolta [Iho-ongelmat](#) ja suojaudu auringolta [Auringonpaisteen haitat](#)

Onko sinulla jokin pitkäaikaissairaus? Lue [Sairaudet ja lentäminen](#)

Oletko raskaana? Lue [Raskaana olevat](#)

Rokotuksin ehkäistäviä tauteja, joita ei ole mainittu maaluettelossa

Rabies [Rabies eli vesikauhu](#)

Tuberkuloosi (BCG) [Tuberkuloosi \(BCG\)](#)

Mistä lisää tietoa ?

www.thl.fi

terveysportti

www.fsih.fi,
Matkailija-
ohjeet

www.ecdc.eu

www.who.int

www.cdc.gov

Fit for travel

Google maps

Esimerkkitapauksia

Mitä rokotuksia? Tarvitaanko malarian estolääkitystä? Mitä muuta huomioitavaa?

Katariina Kainulainen/Eeva Pekkanen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

- 21 v. mies lähdössä reppumatkalle yksin 3 kk:ksi
- Matkakohteina Thaimaa, Laos ja Kambodza
- Käynyt armeijan 2 v. sitten

Esimerkkitapaus: Reppumatka
Aasiaan

Rokotukset puolustusvoimissa, jos suoja ei ole kunnossa

- Kurkkumätä, jäykkäkouristus ja hinkuyskä (dtaP-rokote)
- Tuhkarokko, sikotauti ja vihurirokko (MPR-rokote)
- Aivokalvontulehdus (meningokokki ACWY-rokote)
- Influenssa (influenssarokote).
- Lisäksi niille, jotka suorittavat palvelua puutiaisaiivotulehduksen riskialueilla, tarjotaan TBE-rokotukset.

Matkailijan terveysopas – rokotukset Thaimaa

Koronavirustauti COVID-19

Ajankohtaista koronatietaa matkailijalle (ks. [Koronavirustauti COVID-19](#))

Kaikille suositeltava rokotesuoja

Kurkkumätä-jäykkäkouristus (dT) (ks. [Jäykkäkouristus ja kurkkumätä](#)), MPR (ks. [Tuhkarokko, sikotauti ja vihurirokko](#)), hepatiitti A (ks. [Hepatiitti A](#))

Riskinarvion perusteella harkittava rokotesuoja

Hepatiitti B (ks. [Hepatiitti B](#)), Japanin aivotulehdus (ks. [Japanin aivotulehdus](#)) (tartuntavaara maaseudulla koko maassa ympäri vuoden, suurin tartuntavaara touko-lokakuussa erityisesti pohjoisessa), kolera (ks. [Kolera](#)), lavantauti (ks. [Lavantauti](#)) kausi-influenssa (ks. [Kausi-influenssa](#))

Japanin aivotulehdus

Matkailijan terveysopas 2022, THL ja Duodecim

- Tartunta hyttysen välityksellä
- Matkailijalla harvinainen
  - <1/ miljoona matkailijaa
  - Maaseudulle matkustettaessa riski suurempi
- Ixiaro
  - 2 kk-3 v puolet aikuisen annoksesta
  - 3 v täyttäneille aikuisen annos
  - Tehosterokote: kolmen annoksen jälkeen 6-10 vuoden kuluttua

Matkailijan terveysopas – malaria Thaimaa

Malariariski on maan pohjoisosan rajaseutuja lukuunottamatta hyvin pieni. Malariaa ei ole suurissa kaupungeissa eikä turistialueilla (esim. Bangkok, Chiang Mai, Chiang Rai, Hua Hin, Cha-Am, Pattaya, Phuket, Krabi, Khao Lak, Koh Samui, Koh Chang, Koh Phangan) ja riski on hyvin pieni maan keskiosassa, Malakan niemimaalla ja saarilla turistialueiden ulkopuolella.

Maaseudulla erityisesti Myanmarin (entisen Burman) ja Kambodzan raja-alueiden läheisyydessä on pieni malarian riski.

Malarian lääke-ehkäisyä ei tarvita, mutta on tärkeää suojautua hyvin hyttysiltä (ks. [Malarian ehkäisy](#)).

Aasian malaria

Jokaisen matkailijan on tärkeää muistaa

Ota matkavakuutus [Vakuutukset](#) ja hanki eurooppalainen sairaanhoitokortti [Sairaanhoito ulkomailla](#), **1**

Pese usein käsiä **2** ja ole tarkka siitä, mitä syöt ja juot [Matkaripuli](#)

Muista liikenneonnettomuuden vaara [Liikenne](#)

Lue turvallisuudesta [Turvallisuus](#)

Älä koske vieraisiin eläimiin (mm. vesikauhuriski) **3**, [Rabies eli vesikauhu](#)

Suojaudu seksitaudeilta (HIV, muut seksitaudit [Sukupuolitaudit](#))

Suojaudu hyvin hyttysiltä kaikkina vuorokauden aikoina (mm. malaria ja dengue) [Hyttysten pistoilta suojautuminen](#)

Pidä ihostasi huolta [Iho-ongelmat](#) ja suojaudu auringolta [Auringonpaisteen haitat](#)

Onko sinulla jokin pitkäaikaissairaus? Lue [Sairaudet ja lentäminen](#)

Oletko raskaana? Lue [Raskaana olevat](#)

Rokotuksin ehkäistäviä tauteja, joita ei ole mainittu maaluettelossa

Rabies [Rabies eli vesikauhu](#)

Tuberkuloosi (BCG) [Tuberkuloosi \(BCG\)](#)

Esimerkkitapaus: Kiertomatka Etelä-Amerikkaan

- 65-vuotias mies suunnittelee 2 viikon kiertomatkaa Chileen, Argentiinaan ja Brasiliaan
  - mm. Andit, Buenos Aires ja Iguassun putoukset
- Sairastaa nivelreumaa, johon vastustuskykyä heikentävä biologinen lääke
- Pallolaajennus tehty vuosi sitten

Esimerkkitapaus: Kiertomatka Etelä-Amerikkaan

- Saanut yhden hepatiitti A –rokotteen yli 5 vuotta sitten ennen ulkomaan matkaa
- Muistelee saaneensa myös jäykkäkouristusrokotteen samalla kerralla
- Kertoo saaneensa myös koulussa ja armeijassa rokotuksia

Esimerkkitapaus: Kiertomatka Etelä-Amerikkaan - Mitä rokotuksia?

- Toinen hep A -rokotus, sarjaa ei tarvitse yleensä aloittaa alusta
- Hep B, jos riskitekijöitä?
- Annetaan kansallisessa ohjelmassa suositeltu 65 v tarkoitettu dT-rokote
- Kausi-influenssa
- Korona (covid-19), jos syystalven tehoste saamatta
- Keltakuumerokotus?

Eri maiden rokotustodistusvaatimukset

- **Chile** –rokotustodistusta ei vaadita
- **Argentiina** –rokotustodistusta ei vaadita
- **Brasilia** – rokotustodistusta ei vaadita, mutta keltakuumeen riski on olemassa...

Keltakuume

- Vihreä alue
  - keltakuumeriski on huomattava
  - rokottamista suositellaan aina
- Ruudutettu alue
  - rokotusta ei yleensä tarvita, harkitaan yli viikon oleskeluun maaseudulla
- Valkoinen alue
  - keltakuumerokotusta ei tarvita

Keltakuumerokotus ja biologinen lääke

- Voimakkaasti vastustuskykyä heikentävää lääkitystä saaville ei saa antaa eläviä heikennettyjä taudinaiheuttajia sisältäviä rokotteita.
- Elävät heikennetyt rokotteet kannattaa antaa ennen reumahoidojen aloittamista.
- Biologisen lääkkeen tauotus ennen rokotusta on tällä hetkellä perusteltua, sillä keltakuumeviruksia vastaan ei ole tehokkaita lääkkeitä.

Jokaisen matkailijan on tärkeää muistaa

Ota matkavakuutus [Vakuutukset](#) ja hanki eurooppalainen sairaanhoitokortti [Sairaanhoito ulkomailla](#), **1**

Pese usein käsiä **2** ja ole tarkka siitä, mitä syöt ja juot [Matkaripuli](#)

Muista liikenneonnettomuuden vaara [Liikenne](#)

Lue turvallisuudesta [Turvallisuus](#)

Älä koske vieraisiin eläimiin (mm. vesikauhuriski) **3**, [Rabies eli vesikauhu](#)

Suojaudu seksitaudeilta (HIV, muut seksitaudit [Sukupuolitaudit](#))

Suojaudu hyvin hyttysiltä kaikkina vuorokauden aikoina (mm. malaria ja dengue) [Hyttysten pistoilta suojautuminen](#)

Pidä ihostasi huolta [Iho-ongelmat](#) ja suojaudu auringolta [Auringonpaisteen haitat](#)

Onko sinulla jokin pitkäaikaissairaus? Lue [Sairaudet ja lentäminen](#)

Oletko raskaana? Lue [Raskaana olevat](#)

Rokotuksin ehkäistäviä tauteja, joita ei ole mainittu maaluettelossa

Rabies [Rabies eli vesikauhu](#)

Tuberkuloosi (BCG) [Tuberkuloosi \(BCG\)](#)

- Vuonna -93 syntynyt, raskaana oleva äiti (rv 16) ja 8 kk:n ikäinen lapsi lähdössä kuukauden kuluttua sukuloimaan
- Oleskelun kesto 4 viikkoa

Esimerkkitapaus: Kyläilymatka Ghanaan

Mitä tulisi ottaa huomioon?

- Raskaana oleville ei suositella matkustamista tropiikkiin keltakuume- ja malaria-alueille
- Harkinta, mikä olisi sopivin ajankohta matkustaa, jotta lapsi saisi mahdollisimman hyvän suojan rokotuksin ehkäistäviä tauteja vastaan
- Aivan pienten lasten kanssa olisi hyvä välttää matkustamista tropiikkiin keltakuume- ja malaria-alueille
  - tarvittaessa neuvolarokotusten aikaistaminen ja nopeutettu aikataulu ja erikoisrokotuksia

Matkailijan terveysopas – rokotukset Ghana

Maassa esiintyy keltakuumetta (ks. [Keltakuume](#)). Rokotusta suositellaan kaikille matkailijoille. Keltakuumeen esiintymisalueella tulee myös aina suojautua hyttysiltä (ks. [Hyttysten pistoilta suojautuminen](#)).

Todistus rokotuksesta vaaditaan kaikilta 9 kuukautta täyttäneiltä matkailijoilta. WHO:n mukaan yksi annos rokotetta antaa elinikäisen suojan, eikä tehostetta tarvita.
Kaikille suositeltava rokotesuoja

Keltakuume (ks. [Keltakuume](#)), kurkkumätä-jäykkäkouristus (dT) (ks. [Jäykkäkouristus ja kurkkumätä](#)), MPR (ks. [Tuhkarokko, sikotauti ja vihurirokko](#)) polio (ks. WHO:n erityissuositus 12 kk tehostevälistä matkailijoille, jotka ovat aikeissa oleskella maassa yli 4 viikkoa [Polio](#)), hepatiitti A (ks. [Hepatiitti A](#))

Riskinarvion perusteella harkittava rokotesuoja

Hepatiitti B (ks. [Hepatiitti B](#)), kolera (ks. [Kolera](#)), lavantauti (ks. [Lavantauti](#)), meningokokki (ks. [Meningokokkitaudit](#)), kausi-influenssa (ks. [Kausi-influenssa](#))

Esimerkkitapaus: Kyläilymatka Ghanaan, äiti

- Äiti saanut Suomeen tullessa 3 vuotta sitten Tetanus-d ja poliorokotukset x 2 ja yhden MPR-rokotuksen
- Äiti muistelee saaneensa myös keltakuumerokotuksen joitakin vuosia sitten, mutta rokotuskorttia ei löydy

Mitä rokotteita äidille?

- dtap ja polio
- Kausi-influenssa, korona (Covid-19)
- Hepatiitti A ja B?
- Meningokokki ACWY
- Lavantauti?
- Kolera?
- MPR synnytyksen jälkeen
- Keltakuume?

Esimerkkitapaus: Kyläilymatka Ghanaan, lapsi

- 8 kk:n ikäinen Suomessa syntynyt lapsi saanut seuraavat rokotukset
- BCG vastasyntyneenä
- HBV 1 kk ja 2 kk iässä
- DTaPIPVHib 3kk ja 5 kk iässä
- PCV 3 kk ja 5 kk iässä
- Rota 2kk, 3kk ja 5 kk

Mitä rokotteita lapselle?

- 1 v rokotteiden DTaPIPVHib ja PCV aikaistus
- influenssa
- Hepatiitti B kolmas annos
- MPR aikaistus
- Keltakuume
- Meningokokki ACWY

Keltakuumerokote raskaana oleva äiti ja 8kk ikäinen lapsi

- Ghana vaatii 9kk täyttäneiltä
  - Äiti kertoo saaneensa, mutta hukannut kortin
- Suositellaan 9 kk täyttäneille, jotka matkustavat keltakuumeeseen esiintymisalueille, erityisesti kaupunkien ulkopuolelle ja viidakko- tai savannialueille
- Jos tartuntariski arvioidaan huomattavan suureksi, rokotus voidaan antaa jo 6 kk:n iästä alkaen
- Ei alle 6 kk:n ikäisille rokotuksen jälkeisen aivotulehduksen riskin vuoksi

Todistus keltakuumerokotuksesta

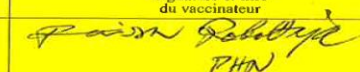

INTERNATIONAL CERTIFICATE OF VACCINATION OR REVACCINATION AGAINST YELLOW FEVER
CERTIFICAT INTERNATIONAL DE VACCINATION OU DE REVACCINATION CONTRE LA FIÈVRE JAUNE

This is to certify that [name]
 Je soussigné(e) certifie que [nom]
MATTI MATKUSTAJA

whose signature follows
 dont la signature suit

date of birth
 né(e) le 10 June 1986 sex
 sexe M

has on the date indicated been vaccinated or revaccinated against
 a été vacciné(e) ou revacciné(e) contre la fièvre jaune à la date
 yellow fever.
 indiquée.

Date	Signature and professional status of vaccinator Signature et titre du vaccinateur	Manufacturer, name and batch no. of vaccine Fabricant du vaccin, nom et numéro du lot	Certificate valid from, date until, date Certificat valide du date au, date	Official stamp of vaccinating agency Régist. officiel du centre de vaccination
15. Feb 2017	 PHN	SANOFI PASTEUR STAMARIL M51304	25. Feb 2017 life of person vaccinated	

Matkailijan terveysopas, liite 3

Liite 4. Todistusmalli kansainvälisen rokotuskortin liitteeksi, jos keltakuumerokotusta ei voida antaa

Matkailijan terveysopas

16.12.2016

Toimitus

Avaa tulostettava versio tästä:

Certificate of exemption

This is to certify that

Mr / Mrs / Miss. ....

date of birth .....

has not been vaccinated against yellow fever because of / due to

.....

and the vaccination therefore is contraindicated.

Date .....

Physician. ....

Lääkärin
allekirjoitus!

Muista
leima tähänkin!

Malarian estolääkitys raskaana oleville ja lapsille

Raskaana olevat

- Vältettävä matkustamista malaria-alueelle
- Kyllä: meflokiini
- Ehkä:
atovakoni+proguanili
- (Ei: doksisykliini)

Lapset

- Vältettävä matkustamista malaria-alueelle
- Kyllä
  - meflokiini
  - atovakoni/proguanili
  - doksisykliini yli 8v

Jokaisen matkailijan on tärkeää muistaa

Ota matkavakuutus [Vakuutukset](#) ja hanki eurooppalainen sairaanhoitokortti [Sairaanhoido ulkomailla](#), **1**

Pese usein käsiä **2** ja ole tarkka siitä, mitä syöt ja juot [Matkaripuli](#)

Muista liikenneonnettomuuden vaara [Liikenne](#)

Lue turvallisuudesta [Turvallisuus](#)

Älä koske vieraisiin eläimiin (mm. vesikauhuriski) **3**, [Rabies eli vesikauhu](#)

Suojaudu seksitaudeilta (HIV, muut seksitaudit [Sukupuolitaudit](#))

Suojaudu hyvin hyttysiltä kaikkina vuorokauden aikoina (mm. malaria ja dengue) [Hyttysten pistoilta suojautuminen](#)

Pidä ihostasi huolta [Iho-ongelmat](#) ja suojaudu auringolta [Auringonpaisteen haitat](#)

Onko sinulla jokin pitkäaikaissairaus? Lue [Sairaudet ja lentäminen](#)

Oletko raskaana? Lue [Raskaana olevat](#)

Rokotuksin ehkäistäviä tauteja, joita ei ole mainittu maaluettelossa

Rabies [Rabies eli vesikauhu](#)

Tuberkuloosi (BCG) [Tuberkuloosi \(BCG\)](#)
